

magazine

Hulpverleningsdienst
Drenthe

5

oktober 2010, jaargang 2

Inhoud

2

VOORWOORD

3

BRAND BIJ DE BUREN

4

CONFERENTIE NEEMT BESTUURDERS
MEE OP REIS

5

NOORD-NEDERLAND Kiest BOSCH

6

DE STRATEGISCHE REIS NAAR DE
BRANDWEER OVERMORGEN

7

VERBETERING "ORANJE KOLOM"

8

PETER SNIJDERS,
BURGEMEESTER DE WOLDEN

9

REGIONAAL RISICOPROFIEL
EN BELEIDSPAN

10

HVD DRENTHE IN DE LUCHT
NETCENTRISCH WERKEN
VERBETEREN LEREND VERMOGEN

11

GASTSCHRIJVER: WOUTER JONG

colofon

HVD Magazine is een uitgave van
Hulpverleningsdienst Drenthe

REDACTIE

Jacco Rodermond, team communicatie HVD

MET MEDEWERKING VAN

Marten van Delden, Femke Boudesteijn, Martijn Pors,
Jan Niewold, Saskia Schaap (HVD Groningen),
Wouter Jong (NGB), Jurjen Timmerman, Ike Kortleven
(Brandweer Zuidwest Drenthe), Marjan Westerhoek.

BEELD

Hulpverleningsdienst Drenthe,
Gemeente De Wolden, Wouter Jong

VORMGEVING & DRUK

Multicopy Assen

OPLAGE

1.500

Voor meer informatie over deze uitgave
of over de inhoud ervan: 0592-324690

Voorwoord FRED HEERINK

Tijd voor vernieuwing

Dit jaar staat in het teken van verandering. Behalve dat zich een nieuw kabinet vormt, dat de koers moet uitzetten voor de komende tijd, houden wij ons in Drenthe ook bezig met een andere koers. Of liever gezegd: wel twee, als je ook de Strategische Reis van de brandweer meerekent.

Vlak voor de zomervakantie hebben wij in Havelte een bestuurlijke conferentie gehouden, waar de burgemeesters en andere hoogwaardigheidsbekleders in Drenthe zich bogen over de vernieuwingen die ons voor ogen staan. De Strategische Reis was één onderdeel, de nieuwe crisisorganisatie het tweede. Wat betreft de brandweer is de koers al ingezet toen wij in Drenthe kozen voor een opkomsttijd van 15 minuten, in plaats van de voorgeschreven 8. Hiermee kozen de burgemeesters ook voor maatregelen 'aan de voorkant': meer aandacht voor het voorkomen of in ieder geval tijdig ontdekken van een brand. De rol van de burger is hiermee ook groter geworden, wat betreft de verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid en die van de burens. De Strategische Reis die de brandweer moet maken is één die deels hetzelfde pad bewandelt, en deels ook andere wegen zoekt. De manier waarop we nu de organisatie hebben ingericht is niet duurzaam genoeg om ook in de toekomst de veiligheid van burgers te waarborgen. Zoals de titel van dit voorwoord al zegt: het is tijd voor vernieuwing.

De vernieuwing die ons nu voor ogen staat mag niet ten koste gaan van de inzet van de vrijwilligers in de posten, of ten koste gaan van de veiligheid in Drenthe. Maar we kunnen wel degelijk winst halen, door beter samen te werken en onze middelen en mensen slimmer in te zetten. Een goed voorbeeld hiervan is de samenwerkingsverbanden in de districten. De gemeenten in Noord en Midden Drenthe hebben onlangs aangegeven ook hun ondersteunende diensten voor de brandweer te willen samenvoegen in één backoffice. Hiermee verhogen we de kwaliteit van de dienstverlening, zonder afbreuk te doen aan de lokale binding van de brandweer.

Ook wat betreft de crisisorganisatie worden dit jaar grote stappen gezet. Ook hier is ons gebleken dat het huidige model niet werkt. Daarom heeft een groep deskundigen zich samen met de 'werkvloer' gebogen over de vraag: 'Hoe kan het efficiënter en effectiever in Drenthe?' Het antwoord op die vraag wordt dit najaar gegeven, als we een nieuwe crisisorganisatie in oefeningen gaan testen. Deze organisatie is een gedurfd model, maar ook één die ons in staat stelt om op praktische wijze te reageren op een crisissituatie. De kern van het verhaal schuilt in 'met minder mensen, die beter zijn geoefend te gaan werken.' Via verschillende trajecten, waaronder de bestuursconferentie die ik al eerder noemde, hebben we alle betrokkenen mee gekregen om op deze reis mee te gaan. Ook hier was iedereen het roerend eens: het is tijd voor vernieuwen.

Fred Heerink

Directeur HVD

De Drentse brandpreventieweken; **Brand bij de buren, het zal mij'n zorg zijn**

In 2009 zijn 44 mensen omgekomen door een brand in een gebouw. 90% van de doden is omgekomen in een woning of woongerelateerde omgeving, zoals een vakantiehuisje of bejaardenkamer. Dit percentage neemt al een aantal jaren toe en baart de brandweer grote zorgen. Onder de 44 slachtoffers waren 11 ouderen. Ouderen zijn daarmee de meest kwetsbare groep. Daarom vraagt de brandweer in oktober extra aandacht voor brandveiligheid in de woonomgeving. Traditioneel wordt hiervoor de brandpreventieweken gebruikt. De brandpreventieweken worden afgesloten op zaterdag 30 oktober tijdens 'de dag van de rookmelder'. Op die dag zal de brandweer in Drenthe op verschillende plekken acties organiseren.

Drents thema 2010

Dit jaar richt de brandweer zich op verminderd zelfredzame inwoners van Drenthe, die zelfstandig wonen. Over het algemeen valt te zeggen dat 20 % van de bevolking verminderd zelfredzaam is, daaronder vallen kleine kinderen, ouderen en mensen met een beperking. In Drenthe zijn dat ongeveer 100.000 mensen. Het grootste deel van deze groep woont gewoon zelfstandig. In normale situaties zijn deze mensen goed in staat om zichzelf, soms met een beetje hulp, te redden. Echter wanneer er een noodsituatie ontstaat kan het zijn dat deze mensen een extra handje nodig hebben om zichzelf in veiligheid te brengen. Daarvoor roept de brandweer alle

verminderd zelfredzamen in Drenthe op om een vluchtplan te maken en daarbij Noaberhulp toe te passen.

Acties

De brandweer zal dit jaar in de lokale en regionale media aandacht vragen voor brandveiligheid bij de mensen thuis. Daarbij wordt extra aandacht besteed aan het begrip 'Noaberhulp'. De eerste 10 tot 15 minuten zijn inwoners van Drenthe op zichzelf aangewezen, het is handig om voor die periode afspraken te maken met buren of familie.

Als tweede actie zal de brandweer de samenwerking zoeken met de Drentse gehandicaptenplatforms en Samen Sterk

groepen. In overleg met de doelgroep gaan we middelen ontwikkelen, waardoor een verminderd zelfredzame eenvoudig een gedegen vluchtplan kan maken.

Tot slot organiseert de brandweer een demonstratie/oefening in de Hullen te Roden. Aan de hand van een realistisch scenario gaan we voor de regionale pers en belangstellenden de risico's van brand en de mogelijke oplossingen tonen. Kortom een interessante en uitdagende dag waarbij de zorginstelling De Hullen, Brandweer Noordenveld en de Hulpverleningsdienst Drenthe de handen ineen slaan.

Werkgroep

Al enkele jaren onderschrijft de brandweer in Drenthe het belang van risicobewustwording. In 2005 is daarom de werkgroep brandpreventieweek in het leven geroepen. De werkgroep kiest elk jaar een bepaalde doelgroep uit, deze doelgroep krijgt extra aandacht in de media en via belangenverenigingen. Aan de hand van creatieve acties maakt de werkgroep mensen bewust van de risico's bij brand. Daarvoor wordt gebruik

gemaakt van het drieliuk; voorkomen van-, ontdekken van- en wat de doen bij brand.

Deze werkgroep bestaat uit een groep enthousiaste medewerkers van de Drentse brandweerkorpsen. Voor meer informatie over de brandpreventieweken kunt u contact opnemen met Jurjen Timmerman van de Hulpverleningsdienst Drenthe. ●

Er is brand bij de familie Luitbeput

De brandweer wordt gealarmeerd

Vader, moeder en de kinderen komen veilig buiten

De brand breidt zich uit, maar Tante Mina Luitbeput is nog binnen

Wie redt Tante Mina Luitbeput?

Brand bij de buren, het zal mij'n zorg zijn!

Conferentie neemt bestuurders mee op reis

Naar aanleiding van evaluaties van incidenten als de Teknoparty in Assen, de brand in Yde de Punt en de rampenbestrijdingstest Radar van de Inspectie OOV heeft de Veiligheidsregio Drenthe besloten om de gehele crisisorganisatie kritisch tegen het licht te houden. Hiervoor is een groep deskundigen uit Drenthe bij elkaar gekomen, met ondersteuning van onderzoeker Astrid Scholtens, die verbonden is aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Samen hebben zij een gedurfd project gestart, met als startpunt de vraag: 'kan het efficiënter en effectiever in Drenthe?'

De projectgroep heeft in korte tijd veel werk verzet, om te komen tot het antwoord: 'Ja, het kan effectiever en efficiënter in Drenthe.' Hiervoor moeten wel alle bestuurders, directeuren en mensen die in de crisisorganisatie werken mee in een geheel nieuwe lijn van denken, die uniek mag heten in Nederland. Naast verschillende werkbijeenkomsten met mensen uit het veld en bestuurders (en niet te vergeten vertegenwoordigers van het Ministerie van BZK) zijn in mei en juni twee grote bijeenkomsten georganiseerd waarin de vernieuwing uitvoerig is besproken. De eerste bijeenkomst was voor de mensen uit het veld, de tweede voor de bestuurders.

Kennistafels

In mei kwamen ongeveer tachtig functionarissen uit de crisisorganisatie bij elkaar in het Gevangenis­museum in Veenhuizen. Op deze zonovergoten dag spraken zij in vijf groepen over de hervorming van de crisisorganisatie, ieder vanuit eigen vak en ervaring. Het was opmerkelijk hoezeer de conclusies van de 'kennistafels' op elkaar leken: zo goed als alle deelnemers vinden dat binnen de crisisorganisatie de mensen elkaar moeten kennen, vertrouwen en weten te vinden. Daarbij moeten mensen vooral aansluiting vinden op de dagelijkse praktijk en waar geen kennis of ervaring is besteden we taken uit aan mensen of organisaties die dat wel hebben. Deze conclusies kwamen tot stand in een debat aan vijf tafels: Gemeentelijke inzet, gemeentelijke aansturing, operationele inzet, operationele aansturing en communicatie. Deze groepen werden voorgezeten door inhoudsdeskundigen uit andere delen van het land. Hierdoor konden de deelnemers vrijuit met elkaar spreken over waar ze tegenaan lopen en/of wat een wenselijke situatie is. De voorzitters van de kennistafels waren Astrid Scholtens (Crisislab), Barry van 't Padje (Brandweer Amsterdam-Amstelland), Frank Regtvoort (Bureau Novis), Hans Siepel (zelfstandig beleidsadviseur crisiscommunicatie) en Huib Fransen (NVBR). Allemaal waren ze

onder de indruk van de eensgezindheid en lef waarmee Drenthe de problemen aanpakt. Want hoewel de oplossing uniek is voor Nederland; de problemen werden ook door de gespreksleiders herkend.

Bestuursconferentie

In juni organiseerde de Veiligheidsregio Drenthe een bestuursconferentie, die grotendeels de nieuwe crisisorganisatie behandelde. De uitkomsten van de eerdere kennistafels waren hiervoor een soort leidraad van de gesprekken. Dagvoorzitter was de van televisie bekende Fons de Poel. De Poel is geen onbekende in het veiligheidsveld: al meerdere keren begeleidde hij bijeenkomsten van de brandweer, bijvoorbeeld. Met een zekere luchtigheid en charme praatte De Poel de dag aaneen, en wist hij op momenten ook prikkelende vragen te stellen aan de zaal.

Strategische reis

De eerste spreker tijdens de conferentie was Ricardo Weewer, plaatsvervangend commandant van Amsterdam-Amstelland en projectleider voor de Strategische Reis. Weewer legde uit waarom de Strategische Reis moet worden genomen, en wat het einddoel (ongeveer) kan zijn. Het gaat om de vernieuwing van de brandweer, het anders denken over de brandweer en over een andere rol van de burger in veiligheid. 'We hebben samen onderkend dat de wijze waarop we nu de brandweer hebben ingericht niet langer kan', zei

Weewer: 'De kosten stijgen maar er zijn wel net zoveel branden met net zoveel schade en slachtoffers.' De verandering zit hem niet in verbeteren van bestaande methodes maar juist in het werkelijk vernieuwen van de brandweer: het werken met specialistische teams, een flexibele voertuigbezetting, meer aandacht voor het voorkomen van brand door in gesprek te gaan met fabrikanten en leveranciers. Weewer liet zijn verhaal aansluiten bij Drentse inspanningen op dit gebied, zoals de campagne van Smokey de Rookmelder om meer bewustzijn over brandveiligheid bij burgers te ontwikkelen.

Vernieuwing

Hierna vertelden drie gasten vanuit hun eigen specifieke rol over de vernieuwing van de crisisorganisatie. Williët Brouwers is programmamanager Nationale Veiligheid van het Ministerie van BZK en als zodanig betrokken bij de totstandkoming van de Wet veiligheidsregio's. Zij pleitte ervoor om vooral die wet als leidend te beschouwen in de inrichting van de crisisorganisatie. Gemeentesecretaris Fred Snoep van de gemeente Aa en Hunze is voorzitter van de projectgroep 'Hoe kan het efficiënter en effectiever'. Hij verklaarde in een

antwoord op Brouwers verhaal waarom Drenthe soms tot andere keuzes moest komen. Keuzes die ook door ervaringen zijn ingegeven, zoals incidenten als Teknoparty en Yde de Punt. Na Snoeps betoog vervolgde onderzoeker Astrid Scholtens het drieluik. Scholtens is ervan overtuigd dat het model dat in Nederland wordt gebruikt voor de crisisorganisatie niet meer past bij de tijd. Haar onderzoek naar een ander model was de basis voor de Drentse vernieuwing.

Opmaat naar testen

Deze verhalen vormden een mooie opmaat naar een plenair gesprek over deze vernieuwing, met als gasten op het podium een aantal mensen die in de crisisorganisatie zelf werken of ervaring hebben opgedaan. Hierdoor deelden de deelnemers aan de conferentie hun inzichten en ervaringen, waardoor de conclusie dat het anders moet breed is gedragen. De conferentie mag daarom een mooie opmaat heten naar de testfase van de nieuwe crisisorganisatie dit najaar. ●

Noord-Nederland kiest Bosch als leverancier Openbaar Meldsysteem

In de afgelopen periode hebben de besturen van de drie regio's ingestemd met het voorstel waarbij Robert Bosch B.V., na een uitgebreid Europees aanbestedingstraject, gekozen is als leverancier van het Openbaar Meldsysteem voor Groningen, Friesland en Drenthe. Nu alle regio's bestuurlijk akkoord zijn, is de overeenkomst door alle betrokken partijen getekend.

De communicatie naar alle betrokkenen zoals abonnees, preventisten en centralisten wordt door de projectgroep in samenwerking met Bosch voorbereid.

Robert Bosch zal daarbij de komende maanden de technische voorzieningen gaan aanleggen en testen. Vervolgens start een pilot. Dit betreft de migratie van zo'n 50 abonnees uit de drie regio's met als doel ervaring op te doen, eventuele onvoorziene en regiospecifieke aandachtspunten naar boven te halen en te kijken of alles functioneert volgens de opgestelde specificaties.

Wanneer de pilot goed verloopt kan de eigenlijke migratie van de abonnees starten. De planning is dat de eerste 1000 abonnees eind juni 2011 gemigreerd zijn naar het OMS-systeem van Bosch. Zodra de Meldkamer Noord-

De heren A. Meijerman en F. Crone tekenen het contract.

Nederland (MkNN) in Drachten operationeel is, worden de OMS systemen vanuit de huidige meldkamers in Groningen, Leeuwarden en Assen naar de MkNN doorgeschakeld. ●

De strategische reis naar de brandweer overmorgen

Het is al weer zo'n drie jaar geleden toen de vraag kwam of ik mee wilde praten over de toekomst van de brandweer. Ik kreeg te horen dat het een echte toekomstverkenning moest worden en dat men behoefte had aan mensen uit verschillende delen van het land. Op die wijze kon iedereen dan zijn thuissituatie inbrengen. Wel moest men bereid zijn de gebaande paden los te laten. Hoe we dat gingen doen lag in handen van professor Taco van Someren die van dit kunstje zijn beroep had gemaakt. Dat klonk erg interessant maar hoeveel tijd ging dat nu ongeveer kosten. Dat viel wel mee kreeg ik te horen. Al snel bleek dat het in werkelijkheid helemaal niet mee viel. Vele avonden onderzoekswerk gingen er in zitten. Maar dat maakte mij al snel niets meer uit want ik wilde het voor geen goud missen.

Ons vertrekpunt was een diepgaand onderzoek naar de wereld van morgen. De wereld van 2040. Zo ver weg dat je wel echt moet loskomen van het heden. Overigens was het geen luchtfietsrij van ons als brandweer. Kijk maar eens op internet. Je zult verbaasd staan van de visies rond 2040 – 2050 die er vanuit de wetenschap, bedrijven en de overheid al beschreven zijn. Na die verkenning hebben we getracht in die wereld van 2040 een brandweer te plaatsen. Verder hebben we gekeken waar de brandweer nu echt uniek in is. De gedachte is dat als een bedrijf iets kan wat niemand anders kan, je een sterke speler bent. Daar waren we redelijk snel uit. Er is namelijk geen enkele organisatie in Nederland die zo snel, zoveel mensen op de been kan brengen en dat ook nog eens 24 uur per dag.

Vrijwilligers

Leuk van dat unieke is dat dit alleen (dus) opgaat als we blijven werken met vrijwilligers. Een heel ander geluid (dus) dan wat we de laatste jaren nogal eens hoorden. Juist het overgaan naar allemaal beroeps en dus veel minder handjes, zou

dit unieke punt teniet doen.

Ook constateerden we iets wat we eigenlijk al langer wisten, namelijk dat de brandweer niet overal hetzelfde moet kunnen omdat de risico's niet in elke regio gelijk zijn. Je kunt beter een aantal specialistische zaken per regio of meerdere regio's oppakken. Denk bijvoorbeeld aan de specialisten op het gebied van gevaarlijke stoffen.

Uitgangspunten

Tijdens het onderzoek vroegen we regelmatig aan de burgemeesters die voorzitter zijn van de Veiligheidsregio's wat ze er van vonden. Wat er uiteindelijk uitgekomen is kun je teruglezen in het boek "de brandweer overmorgen" Een aantal belangrijkste uitgangspunten heb ik hier samengevat:

- Richt je brandweer in naar de risico's in de omgeving van die brandweer.
- Richt je veel meer op het echt voorkomen van brand in plaats er vanuit te gaan dat er wel brand ontstaat maar dat hij zich niet kan uitbreiden.
- Verhoog de zelfredzaamheid van burgers
- Nieuwe vrijwilligers
- Gebruik veel meer van de beschikbare

nieuwe technologie.

- Landelijke samenwerking

Praktijk

Tot zover de theorie en nu de dagelijkse praktijk.

Ik richt me hierbij vooral op onze regio en noem gewoon een paar voorbeelden. Er zijn posten in Drenthe waar het aantal uitrukken erg laag is en steeds weer de discussie over zich heen krijgen of de post niet moeten sluiten. In tijden van bezuinigingen een dankbaar onderwerp in de politiek. Echter, als je er van uit gaat dat we in de toekomst nog steeds veel vrijwilligers nodig hebben dan is sluiten misschien helemaal niet verstandig. We kunnen immers een alternatief bieden als het niet alleen om het aantal uitrukken gaat. We kunnen ook laten zien dat de vrijwilliger voor veel meer kan staan. Ze zouden, na goede scholing, misschien veel meer preventief en adviserend kunnen optreden naar hun dorpsgenoten. Of misschien wel heel andere taken oppakken die met naoberschap te maken hebben. Ze zouden weer een rol kunnen spelen bij het organiseren van andere activiteiten in het dorp. Iets wat allemaal niet meer mocht omdat dit niet professioneel heette. Wij als leiding bekennen eerlijk dat we in Nederland hierin doorgeschoten zijn. Ook moeten we durven nadenken wat we moeten doen als we overdag vastlopen met de beschikbare vrijwilligers. Kunnen we dan de repressie anders organiseren? De plaats van de brandweer in de samenleving moeten we veel belangrijker maken dan alleen de snelle inzet van de repressie.

Kazerne

In veel van onze dorpen is de brandweerkazerne zo langzamerhand het enige gemeentelijke gebouw. Die plaats kun je nog verder versterken door hem niet op slot te doen maar open te

zetten naar de gemeenschap. Het behoud van de brandweer in een dorp wordt dan een hele andere discussie. De laatste tijd lezen we over de bezuinigingen en de enorme kostenstijging bij de brandweer. Niet iets om vrolijk over te worden, wat aan de andere kant ontstaan daardoor nieuwe ideeën en andere manieren van denken over ons vak. Jammer zijn de commentaren dan soms de commentaren hierop, vaak afwijzend. Redeneren vanuit problemen in plaats van oplossingen. Iets wat we volgens mij veel te vaak doen binnen de brandweer.

De strategische reis is echter precies het tegenovergestelde. Als daar over voertuigbezetting wordt gesproken dan kan een bemanning van acht op het platteland juist uitkomst geven voor de waterwinning. Maar kan op hetzelfde platteland een bemanning van vier het verschil maken tussen sluiting van een post of het behoud ervan. Hoe je dat doet? Dat moeten we met elkaar gaan invullen.

Eenheidsbrandweer

Want die brandweer van overmorgen is niet een op hoog niveau uitgedachte eenheidsbrandweer maar een brandweer

Ike Kortleven

aangepast aan zijn omgeving, de risico's en nut naar de burger in die omgeving. Dat vraagt van ons te stoppen met het direct neersabelen van nieuwe ideeën. Het is heel wat moeilijker een idee te bedenken dan een idee af te schieten. De uitdaging ligt dus in anders denken. Aangezien brandweermensen van uitdagingen houden moet dat gewoon te leren zijn.

Het vraagt van ons allen een andere benadering van het vak. Als je in je denken naast repressie ook andere ideeën toelaat die gaan over hulp aan je

naaste in meest brede zin van het woord, dan is er een mooie toekomst voor onze organisatie weggelegd.

Ik besef dat met het schrijven van dit kleine stukje veel onbeantwoord laat maar daar kunnen we de komende jaren verandering in brengen als we samen met elkaar met de brandweer in Drenthe op reis gaan naar die brandweer van overmorgen.

Ike Kortleven

Districtscommandant brandweer ZuidWest Drenthe.

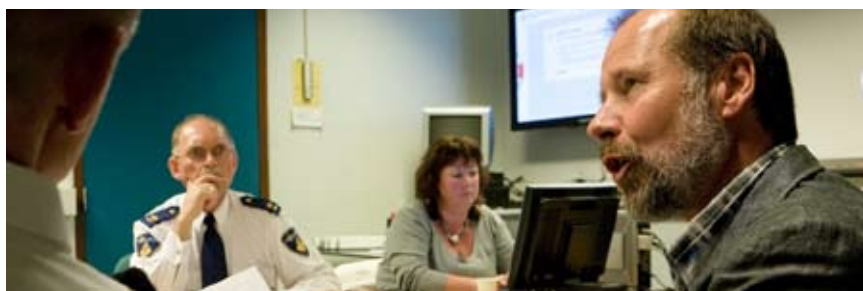
Verbetering "Oranje kolom"

Fred Snoep

Op dit moment worden alle gemeentelijke rampbestrijdingsprocessen ingevuld door de (eigen) gemeentelijke organisatie. Het gegeven dat elke gemeente zelf de processen en crisismanagementteams invult heeft tot gevolg dat er in Drenthe grofweg 1500 gemeentelijke functionarissen een rol hebben in de rampenbestrijding.

Het grote aantal functionarissen, gecombineerd met de frequente wijziging in functionarissen heeft tot gevolg dat de opleidingen en oefeningen zich altijd beperken tot het basisoniveau en dat er, naast de beperkte efficiency, feitelijk geen sprake is van een doorontwikkeling van de vaardigheden van de gemeentelijke rampbestrijdingsfunctionarissen.

Gezien dit gegeven hebben onder aansturing van de coördinerend gemeentesecretaris de gemeentesecretarissen in Drenthe een

projectgroep de opdracht gegeven om een voorstel te ontwikkelen waarin is aangegeven op welke manier de gemeentelijke processen met minder mensen kunnen worden uitgevoerd die beter zijn opgeleid en geoefend.

Op basis van enkele brainstormsessies heeft de projectgroep onder leiding van Fred Snoep een algemene denkrichting ontwikkeld. Deze denkrichting ligt nu ter bespreking en advies voor in diverse overlegorganen. Na deze besprekkingsronde is het de bedoeling om deze denkrichting concreet toe te passen op de gemeentelijke

rampbestrijdingsprocessen. Voor het uitwerken van de verschillende processen zullen diverse specialisten uit de Drentse gemeenten benaderd worden om hier aan mee te werken. De planning is er op gericht om eind van dit jaar een voorstel te kunnen presenteren.

Heeft u over dit project nog vragen of suggesties dan kunt u contact opnemen met één van de projectgroepleden: Fred Snoep (Aa en Hunze), Frits Tuijt (Assen), Jacob Habing (Emmen), Leandros de Jong (Tynaarlo), Marten van Delden (HVD) en Martin Nanninga (De Wolden).

Peter Snijders, burgemeester de Wolden

‘De inwoners waren opgelucht omdat er duidelijkheid leek te zijn in de moordzaak die Ruinen zo lang had beziggehouden.’

In het voorjaar van 2010 kwam het onderzoek naar de moord op Andrea Luten opeens in een stroomversnelling. Het stoffelijk overschot van het 15-jarige meisje was in mei 1993 gevonden langs het fietspad tussen Ruinen en haar school in Hoogeveen. Nadat het onderzoek jarenlang muurvast zat, kwam de doorbraak in mei 2010 toen een DNA-match naar een inwoner uit Hoogeveen leidde. In dezelfde periode waren er ook nieuwe ontwikkelingen in de geruchtmakende vermissingszaak van Willeke Dost uit Koekange. Bij haar toenmalige woning werd opnieuw forensisch onderzoek gedaan, in de hoop een oplossing te forceren in deze cold case uit januari 1992. Een gesprek met Peter Snijders, burgemeester van De Wolden over de impact van beide zaken.

‘De moordzaak van Andrea Luten was de enige onopgeloste moordzaak in Drenthe’, zo vertelt Snijders. ‘Na veertien jaar had men de hoop nog steeds niet opgegeven dat het ooit tot een oplossing zou komen. Bij Willeke Dost was officieel sprake van een vermissing, maar de politie kreeg de laatste jaren steeds sterkere vermoedens dat er meer aan de hand zou kunnen zijn. Eind 2009 besloot de politie om de zaak Willeke Dost nog een keer grondig tegen het licht te houden. Daar gaat uiteraard politiecapaciteit in zitten dus daar heb je het dan met elkaar over. De politie wilde opnieuw de zaak tegen het licht houden omdat er te veel open eindjes waren. Dingen die niet klopten of niet logisch leken.’

Doorbraak

Snijders bespreekt met de politie dat hij op de hoogte wil worden gehouden van ontwikkelingen in de beide dossiers. ‘Ik wilde er op tijd bij betrokken worden, omdat ik dan in staat zou zijn om mijn rol naar de gemeenschap te vervullen. Terwijl de politie druk bezig was met de zaak Willeke Dost kwam opeens het nieuws dat in de zaak Andrea Luten een

doorbraak was gekomen. Een man uit Hoogeveen had DNA moeten afstaan nadat hij zich in het najaar van 2009 schuldig had gemaakt aan huiselijk geweld. In de databank, waarin de DNA-gegevens van verdachten en veroordeelden worden opgeslagen, was vervolgens een hit gekomen. Voor alle betrokkenen was het een enorme verrassing, omdat de man daarvoor nog nooit in beeld was geweest.’

De burgemeester wordt bijgepraat door politie en de hoofdofficier van Justitie, Monte van Capelle. ‘De informatie die ik kreeg was summier, omdat Justitie op het moment dat ik de hoofdofficier sprak nog aan het observeren was. Ik wist weinig meer dan dat het om een ondernemer uit Hoogeveen ging. Het blijft een vreemde gewaarwording. Je wilt je voorbereiden op iets dat ongetwijfeld een grote impact op het dorp zal hebben, maar je hebt te weinig informatie om iets te kunnen doen. De informatie die je wel hebt, kun je op dat moment nog niet delen omdat het te gevoelig is. Het gaf een bijzonder soort spanning. Pas nadat hij op maandag op zijn werk was opgepakt viel de spanning weg en kon ik iedereen intern inlichten.’ Van meet af aan realiseren Snijders en zijn medewerkers zich dat het groot nieuws is. ‘Ik heb samen met Harmieke Paters, de communicatieadviseur, een inschatting gemaakt hoe het nieuws in het dorp zou landen en wat wij op communicatiegebied konden doen. We besloten om een bijeenkomst te organiseren waarin we de situatie zouden toelichten. Enkele jaren geleden is in Ruinen een andere verdachte voor de moord op Andrea Luten opgepakt die later weer werd vrijgelaten. Nu was er een DNA-match, wat doorgaans toch wordt gezien als een sterk bewijsmiddel. Het gevoel dat dit de dader moest zijn werd breed gedragen. Men was opgelucht omdat er duidelijkheid leek te zijn in een moordzaak die Ruinen zo lang had beziggehouden.’

Ouders Andrea Luten

Voorafgaand aan de bijeenkomst belt Snijders met de ouders van Andrea. 'Dat was een gesprek waarin ik mij besepte wat het betekent om burgemeester te zijn. Want je vertolkt niet alleen je eigen emoties, maar vertegenwoordigt een hele gemeenschap. Heel Ruinen leefde met de familie mee en besepte dat deze nieuwe wending naast opluchting ook emoties van nieuw verdriet met zich mee zou brengen. Ze vonden het een goed initiatief om het dorp 's avonds bij te praten. 's Avonds kwamen er dertig mensen bijeen. De onderzoeksleider kon bevestigen dat de vermoedelijke dader niet uit Ruinen kwam en daar in het verleden ook nooit had gewoond. Dat gaf een enorme opluchting in de zaal.'

Forensisch onderzoek woning Willeke Dost

Nadat de rust in De Wolden na de onthulling in de zaak Andrea Luten

terugkeert, staat de gemeente enkele weken later opnieuw in het middelpunt van de belangstelling. 'De politie was in een afrondende fase van het onderzoek in de zaak Willeke Dost en besloot om opnieuw haar toenmalige woning te onderzoeken. In de aanloop naar een forensisch onderzoek in en rond de woning is ter sprake gekomen dat de politie gebruik wilde maken van een noodverordening, zodat de forensisch onderzoekers ongestoord hun werk konden doen. Het zou de eerste noodverordening uit mijn carrière worden. Omwonenden kregen toegang tot het gebied, maar verder was de omgeving van de boerderij hermetisch afgesloten. Op de noodverordening hadden omwonenden weinig tot geen kritiek. Men begreep de noodzaak. Daarbij moet je je ook realiseren dat daar elk jaar weer een andere paragnost in de grond staat te prikken die steeds met nieuwe suggesties komt. Daar werden

omwonenden ook moedeloos van.' Uiteindelijk worden rond de boerderij geen menselijke resten gevonden. 'De politie heeft de zaak niet gesloten. De 66-jarige pleegmoeder en de 38-jarige pleegbroer van het meisje worden op dit moment nog steeds verdacht van betrokkenheid bij haar verdwijning. Wel zijn zij vrijgelaten. Volgens het OM is er niet genoeg bewijs om hen vast te houden. Er zijn op dit moment geen nieuwe ontwikkelingen en we wachten af of de politie in de nabije toekomst de zaak toch nog weet op te lossen. Tegen die tijd zullen we opnieuw bekijken welke emoties het in Koekange oproept en of het nodig is om daar vanuit de gemeente een rol in te spelen.'

Wouter Jong

Nederlands Genootschap van Burgemeesters

Regionaal risicoprofiel en beleidsplan

Concept regionaal risicoprofiel gereed

In de eerste helft van 2010 is gewerkt aan het opstellen van een regionaal risicoprofiel voor de regio Drenthe. Een regionaal risicoprofiel is bedoeld om inzicht in de aanwezige risico's te krijgen. Het is daarmee een basis voor risicocommunicatie naar de burger. Daarnaast kan op basis van dit inzicht het veiligheidsbestuur strategisch beleid voeren om aanwezige risico's te voorkomen, beperken of om de crisisorganisatie voor te bereiden op specifieke risico's. Het vormt daarmee input voor het regionaal beleidsplan, waarin de ambities van de regio op het

gebied van veiligheid worden vastgelegd. Met input van de multidisciplinaire kolommen, zoals operationele diensten en gemeenten, maar ook minder voor de hand liggende partners als energiebedrijven, prairail en waterbedrijven is er een concept regionaal risicoprofiel tot stand gekomen.

Behandeling risicoprofiel en beleidsplan

In de maanden september en oktober zal het concept regionaal risicoprofiel worden besproken met de burgemeesters van de twaalf gemeenten. In dit gesprek kunnen de burgemeesters ook hun

aandachtspunten meegeven voor het beleidsplan. Bestuurders worden zo in de gelegenheid gesteld om hun visie mee te geven voor zowel het concept regionaal risicoprofiel als voor het nog op te stellen beleidsplan. Na afloop van deze gesprekken zal er een beleidsplan op hoofdlijnen worden opgesteld. Beide documenten kunnen medio december via de colleges van B&W worden aangeboden aan de twaalf gemeenteraden. Nadat de zienswijzen van de gemeenteraden op het risicoprofiel en beleidsplan zijn verwerkt worden beide documenten definitief vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio.

HVD Drenthe in de lucht!

Op woensdagavond 7 juli jl. hebben vijf brandweermensen uit Drenthe en de directeur van de Hulpverleningsdienst Drenthe een rondje Drenthe per luchtballon gemaakt.

De ballonvaart was de hoofdprijs van een prijsvraag 'Wij worden graag gezien', die door de HVD Drenthe was uitgeschreven. Hieraan konden alle brandweermensen in Drenthe meedoen. Opdracht was een foto te maken van het HVD-Drenthe T-shirt op een bijzondere locatie.

Uiteindelijk zijn er vijf winnaars gekozen, te weten:

1. Annet Hulshof
2. Henk Drent
3. Gerrit Roest
4. Jeroen Antoons
5. André Nijstad

De opstijglocatie van de luchtballon was in Assen-Noord en na een vlucht van ongeveer een uur was er een perfecte landing in Gieten. Iedereen heeft de vlucht goed doorstaan en heeft er van genoten.

Netcentrisch werken

De afgelopen periode is gewerkt aan een effectievere opzet van de Drentse crisismanagementorganisatie. Tijdens de bestuursconferentie (30 juni) zijn de contouren van de nieuwe opzet aan de hand van functionele specificaties en een organogram gepresenteerd. In de

nieuwe opzet worden taken en functies anders belegd en is de lijn tussen operationeel, tactisch en bestuurlijk niveau eenvoudiger en korter gemaakt. Door deze herstructurering veranderen ook de informatiebehoefte en -stromen. Kortom: het netcentrische informatieplan

dat op de oude situatie is geschreven moet aangepast worden. Daar is deze zomerperiode mee gestart. Inmiddels is een concept wijzigingsvoorstel opgesteld waarmee het informatieplan in lijn wordt gebracht met de nieuwe crisismanagementorganisatie. Op het moment van schrijven van deze memo is dit wijzigingsvoorstel nog niet voorgelegd het directeurenoverleg Veiligheid.

Verbeteren lerend vermogen Morgen nog beter dan vandaag

In november 2009 is een traject gestart om verbeteringen van de brandweerorganisatie vanuit de werkvloer in gang te zetten. In de brandweerposten wordt het werk gedaan, daar wordt ervaren of zaken goed werken of dat verbeteringen of aanpassingen noodzakelijk zijn.

Men vindt het belangrijk dat iedereen in de post ervan overtuigd is dat leerpunten gemeld gaan worden zodat andere collega's kunnen delen in die ervaringen. Daarbij is het ook belangrijk dat de ondersteuning van de brandweerposten (de backoffice, de hoofden repressie enz.) deze meldingen serieus behandelen en terug reageren naar de melders wat er met hun ervaringen gedaan wordt. Verbeteren Lerend Vermogen vraagt om een aanpassing van iedereen in de brandweerorganisatie.

In 3 brandweerposten gaan we ervaring op doen hoe we deze veranderingen het beste vorm kunnen geven, dit zijn posten in Emmercompascuum, Ruinerwold en Vries. Met de leidinggevenden in deze posten is er regelmatig contact over zaken die verbeterd kunnen worden. Belangrijk bij deze contacten is te laten zien dat veranderingen mogelijk zijn als je dat echt wil. In het komende seizoen zullen in overleg met de leidinggevenden in de posten onderwerpen uitgediept worden die door hen aangedragen zijn. Dit doen

we per post of als dit nuttig is met de 3 posten. Ervaringen die we opdoen in dit seizoen zullen gebruikt worden om in gesprek te gaan met de andere (33) brandweerposten in Drenthe. Op donderdag 2 september wordt er voor de leidinggevenden in de 3 brandweerposten waar het leertraject loopt en de brandweerofficieren in Drenthe een voorlichtingsbijeenkomst gehouden worden. Dr. Hans van de Sande (sociaalpsychologie) zal een inleiding houden. Hij neemt zijn toehoorders mee naar zijn "ivoren toren" om te kijken naar de veranderings-processen in de brandweerorganisatie en hoe onze rol is in die veranderingen en verbeteringen. Daarna zullen we aan de hand van stellingen dieper op dit onderwerp in gaan.

Anne Bouma, adviesbureau Integra
Jan Niewold, adviseur Lerend Vermogen.

Als het niet kan zoals het moet..

Wouter Jong

Met interesse volgt het Nederlands Genootschap van Burgemeesters de ontwikkelingen rond de vorming van een nieuwe crisisorganisatie in Drenthe. Juist het pragmatisme waarmee een oplossing wordt gezocht voor het probleem van een plattelandsregio met beperkte personele bezetting werkt aanstekelijk. Ook krimpregio's als Zeeland, Fryslân, Limburg en Groningen zullen benieuwd zijn naar de uitkomsten. Want op meerdere plekken in het land loopt men aan tegen de rigide landelijke normen.

Om aan de normen te voldoen, kunnen kunstgrepen worden toegepast, waarmee op papier of virtueel aan de eisen wordt voldaan. Het is moedig dat Drenthe voor de andere weg kiest. Versterking van de crisisorganisatie, door met een andere manier van werken de geboden veiligheid daadwerkelijk te vergroten. De output wordt belangrijker geacht dan de input. Ook omdat de normen waar IOOV aan vasthoudt niet altijd even terecht zijn. Zo hield de IOOV in het rapport "De staat van de rampenbestrijding" het bij de feitelijke constatering dat de opkomsttijden in veel regio's ondermaats zijn. Met de stopwatch in de hand werd geconstateerd dat het in veel gevallen te veel tijd kostte voordat de medewerkers over de drempel van het gemeentehuis stapten. De IOOV legde de lat voor Randstedelijke regio's en plattelandsregio's even hoog en zag daar een knelpunt opdoemen. De conclusie: "Voor een aantal regio's, vooral die met een uitgestrekt landelijk grondgebied, zal het oplossen van dit probleem bijzondere inspanningen vergen" (pag 18). Waarbij die regio's de suggestie meekregen om piketregelingen op orde te brengen.

Schijnoplossing

Het is een schijnoplossing, omdat een norm die stelt dat mensen zo snel mogelijk in het gemeentehuis moeten zijn, een vertekend beeld van de crisisbeheersing geeft. Na een alarmerend telefoontje zal een burgemeester zich anno 2010 uiteraard naar het gemeentehuis spoeden. Maar op weg daar naartoe zal hij/zij ongetwijfeld even bellen met de commandant, een districtschef of zijn voorlichter. Hij is zagezegd al bezig om zich een beeld te vormen op weg naar het gemeentehuis. De voorlichter zal op de rand van het bed de blackberry checken, checkt via de iPhone de Twitterberichten om een beeld te krijgen van de geruchten en zal onderweg naar het gemeentehuis ongetwijfeld collega-communicatieadviseurs in buurgemeenten alarmeren. Er is

zagezegd al een hele trits aan acties uitgevoerd, voordat burgemeester, voorlichter en andere gemeentelijke functionarissen over de drempel van het gemeentehuis stappen. Terwijl dat het tijdstip is dat nog steeds door de Inspectie als maatstaf is genomen bij de doorlichting.

Een aantal cruciale processen, zoals het informatie management en crisiscommunicatie, kan prima op afstand worden uitgevoerd. Waar je bij het proces Opvang en Verzorging daadwerkelijk handen en voeten in de plaatselijke sporthal nodig hebt, is dat bij informatie management en crisiscommunicatie niet altijd het geval. Een persstatement, een omgevingsanalyse via twitter, media-analyses en een bewonersbrief kunnen ook 40 km verderop worden getikt door een collega-communicatieadviseur uit de voorlichterspool. Dat is efficiënt en scheelt zeker in plattelandsregio's veel reistijd. Sterker nog, deze manier van werken heeft zich in de praktijk reeds bewezen: het Nederlands Genootschap van Burgemeesters ondersteunt zelf al drie jaar burgemeesters en loco's op een vergelijkbare manier via telefoon, mail en sms. De keren dat het nodig was om daadwerkelijk ter plaatse te komen zijn in die jaren op één hand te tellen.

Hopelijk biedt de Drentse methodiek straks dit soort pragmatische oplossingen voor regio's die met vergelijkbare beperkingen in beschikbaarheid en bereikbaarheid kampen. Regio's die binnen realistische grenzen de beste veiligheidszorg willen bieden, maar beseffen dat crisis management buiten de Randstad andere eisen stelt. Open staan voor nieuwe mogelijkheden en zich niet te veel laten beperken door strakke kaders van Inspectie en BZK. Laat de rest van Nederland maar zien welke oplossing Drenthe heeft gevonden. Want het is zoals oud-minister De Koning in een oude Haagse wijsheid al zei: "Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan." Waarvan akte.

Wouter Jong

Adviseur Crisisbeheersing Nederlands Genootschap van Burgemeesters

Hulpverleningsdienst
Drenthe